

ด้วยมิชรานนี้ยมต่าง ๆ ภาคที่ ๓๓

คำให้การสมณะพุทธพม่า ว่าด้วยประเพณีสังฆมณฑลในประเทศไทยพม่า

นายพดคร พระบัวรเดชศักดา ราชองครักษ์

พิมพ์ในงานปัลงคพสนองคณกิติมารดา

กับชั้นมาตราคุณหัญจรเทพศักดิ์ดาวดิน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔

คำนำ

นายผลตรี พระษาราเวศศักดิ์กาญจน์ (ชื่น สรรพตานันท์) ผู้
บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๔ ทำการปลดปล่อยเชียงใหม่ กลับ
ผู้มาภาพระยาราเวศศักดิ์กาญจน์ กับชนชาวภาคคุณที่เมืองเชียงใหม่ศักดิ์กาญจน์
ปราดนาจะพิมพ์หนังสือเป็นของแขกเนื่องในการข้าเพลญถวัลทักษิณานุ
ท่านนี้ ขอให้กรรมการช่วยเลือกหนังสือในหอพระสมควรชิรญาณ
สำหรับพระนครให้พิมพ์ตามประสงค์ ข้าพเจ้าจึงได้เลือกเรื่องคำให้การ
สมณะทุกพม่า ซึ่งเขียนมาเมื่อในรัชกาลที่ ๕ ให้พระยาเวศศักดิ์กาญจน์
พิมพ์ และติดหนังสือเรื่องนี้ไว้ในทำวัสดุที่ใช้รวมเนื้อมวล ๆ นั้นเป็น
ภาษาที่ ๑๓

เรื่องคำให้การสมณะทุกพม่าน เป้าถุงนากายและประเพณีสงฆ์
ที่เป็นอยู่ในประเทศไทย แล้วถุงเมฆครั้งเมืองพม่าอยู่มีพระเจ้า
แผ่นดินปักกรองอยู่ มีการพิธีสงฆ์ในราชประเพณีอย่างไคข้าง ตลอด
จนประเพณีการสอนพระปฏิชีตธรรม และที่พระเจ้าแผ่นดินทรงอุปการะแก่
พระสงฆ์อย่างไค ข้าง ผู้ที่เข้าใจใส่ในทางความรู้ชนบวรมเนื้อมวล
เมือง ไทยนอกจากในประเทศไทยมีประเพณีการคล้ายคลึงกับประเทศไทย
เรา คงจะพอใช้อ่านหนังสือเรื่องนี้วัยกันทั้งนั้น ตัวหนังสือที่เดาเรื่อง
สงฆ์มณฑลเมืองพม่าอย่างไค ไม่เคยปรากฏในภาษาไทยมาก่อนก่อน
น่าเสียดายอยู่แต่หนังสือเรื่องน้อยช้างจะสืบไป ถ้าหากว่าคนก จะยังคง
ไว้ชิก แต่เรื่องในตนนี้บยำเพียงเท่านี้เอง ก็คงพิมพ์เพียงเท่านี้

บันชยน่ากระตือรือร้น
จะขอใช้ชื่อว่าบันชาผู้ที่ไก่ส้มคุณเม่นไปคง
จะเป็นประโยชน์และเห็นชอบในการที่พระยาภาวดีศักดิ์ภาวดีได้พิมพ์หนังสือ^๔
เรื่องนี้

ข้าพเจ้าขออนุโมทนาบดีอย่างมากที่ได้ทราบมาว่าในงานนี้มีพระยาภาวดีศักดิ์ภาวดี^๕ ให้เข้าเพิ่มแล้วพิมพ์หนังสือเรื่องนี้ให้ปรากฏเผยแพร่ทั่วถ่ายเป็นครั้งแรก
และเชื่อว่าผู้ที่ได้รับหนังสือเรื่องนี้ไป คงจะอนุโมทนาทั้งน้ำ大洋ช้าง
เสียวันนี้.

คำสั่น สมมูล สมภานาค

ทดสอบสมุទรชิรญาณ
วันที่ ๔ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๗๔

ฉบับรายเรืองคำให้การสมณะทุกพม่า

เดิมเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐ มีผู้ขอพบพระสิริราชาทของสมเด็จพระสัมมา
สันพหดเจ้า ซึ่งพวงสักยาราชสร้างพระเจดีย์บรรจุไวน เมืองกาบสักคู่
ก่อรากโดยสันไวส์ขอชี้สำเร็จราชการปะเทศอินเดียของขังกูฉ ทุกมา
ยังพระบาทสมเด็จฯ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประชากันที่เลอมใส
ในพระพทธศาสนา มีอยู่ในนานาปะเทศเป็นอันมาก แต่สมเด็จพระราชา
จิบกทรงเดือนใสเป็นพทธศาสนาปิติมาก ยังคงอยู่แต่สมเด็จพระเจ้า
แผ่นกินสยามพระองค์เดียว เพราะฉนั้น เติมใจจะถวายพระพทธสิริ
ราชาทแต่พระบาทสมเด็จฯ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอให้ทรงแบ่งพระ
ราชทานแก่พวงพุทธศาสนาในชนชavaปะเทศอันตามแต่ทรงพระราชนิพิธ
ให้สมควร จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เข้าพระบรมมหาราช(บันสุขม)
เนื้อยังเป็นพระยาสุขมนัญวินิจ ตำแหน่งสมเหศราริบานมณฑลนครศรี
ธรรมราช เป็นราชทศไปรับพระพทธสิริราชามแต่ปะเทศอินเดีย
มาดังกรุงเทพฯ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๐

เมื่อถือรัฐโดยสันยังไม่ได้มีตำแหน่งในราชการมากที่ว่าคุณนาปะเทศ ได้เดิน
หล้ามาอกรุงเทพฯ ครั้งนี้ เกยงฝ่ายพระบาทสมเด็จฯ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมาแต่นั้น

๖

ครั้นวันที่ ๒๙ พฤษภาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๗๘ ปีรภ. ๑ ให้รับพระพุทธสิริราชามาจากเมืองสมุทปราการ โภยกหงส์ราดีฟ แล้วก็
กระบวนการแห่งไฮยา นิทรงภรรยาวนของหลวงแล้วของเจลยศักดิ์ไปรับที่สถานที่
หัวลำโพง แห่งพระพุทธสิริราชาตุ่นไปประดิษฐ์ฐานไว้ในพระแท่นทองสำฤทธิ์
ชั้นปีรภ. ๑ ให้หล่อขึ้นประดิษฐ์ฐานไว้ในคุหาพระมหาเศียรบันยอดบรม^๔
บรรพต ทวัตสระเกษ แล้วมีมหกรรมการฉลองพร้อมทั่วประเทศอย่างมหศพ^๕
สมโภช ๓ วัน

ครั้นต่อมาพระพุทธสถาณิกชนในนานาประเทศ คือประเทศไทย จังหวัด
ประเทศพม่า ประเทศไทยบูรุน แลประเทศไทยเชียงราย ท่างแต่งหทัยเข้ามายัง^๖
ขอพระพุทธสิริราชาตุ่นไว้บูชาในประเทศไทยนั้น ๆ แต่ในทันใดก่อนถวาย^๗
เนื่องจากพม่า เนื่องจากความไม่สงบของหนังสือพิมพ์ในสมุดเล่มนั้น^๘
แก่พวกเดียว

ทศพม่าที่เข้ามารับพระพุทธสิริราชคราวนี้ มาลงกรุงเทพฯ
เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙ มีพระภิกษุ ๗ รูป ศูหัสส ๒ นาย
และพระภิกษุพม่ากมжа ๗ รูปนั้น ได้รับสมมติมาเป็นสมเด็จทุต & รูป คือ

พระสำคัญมหาเถร	รูป ๑
พระวินัยเถร	รูป ๑
พระเกสรภิกษุ	รูป ๑
พระกุลมารภิกษุ	รูป ๑
พระนันทวงศ์ภิกษุ	รูป ๑ 01/07/2564

เป็นแต่ผู้มากับสมณะทูต ๖ รูป คือพระรัตนทิมภิฆุ, รัชดา
ธังกฤทธิ์มาเป็นส่วนรูป, พระไสมภิฆุมาปฏิบัติพระมหาธรรมราษฎร์ คุณหสด
พม่าที่มาในคติจะทูต ๒ นายนั้น คือ

อช่วง นิยศเป็นผู้ช่วยข้าหลวงเมืองร่างกัง ๑

อหาภิวัฒน์ นิยศเป็นนายอำเภอกิมศักดิ์เมืองร่างกัง ๑

ไพบูลย์ เลขาธิการของคติจะทูต ๑

มองไส้ม อุบาลี ๑

มองไกยา อุบาลี ๑

จันโถกษาปาน อุบาลี ๑

ให้ไปรษณีย์ให้รับทุกพม่าเป็นแขกเมือง แต่ถ้าให้พระสงฆ์
พม่าพากออยู่ณวัดมหาธาตุ แล้วไปรษณีย์ให้เข้าเฝ้าที่มุขาระสัน ค้าน
ความของพระท่านงากรรมมาปราชานา เมื่อวันที่ ๔ มกราคม พระราชนกัน
ไตรแพร ย่ามใหม่เกศ แก่พระสงฆ์พม่าทั้ง๗ รูป แต่พระธรรม ๖ รูป
นั้นให้พระราชนกันพกของบากด้วย ส่วนคุณหสดก้าให้พระราชนกันสังขึ้ง
ทั้งกัน แต่ถ้าที่มิยศเป็นกรรมการ ๒ นายนั้น ให้พระราชนกันเหรอญู
ราษฎร์ควย

๘๕ ๙ ๙ มกราคม เป็นวันกำหนดให้ทุกพม่ากับทุกคลังก้า
จะรับพระพุทธชริรัตนธาตุพร้อมกัน จึงไปรษณีย์ให้ถักการพิจารณาจัดตั้ง
เชิญพระเจ้าค่ายทองบวรฯ พุทธชริรัตนธาตุ ส่วนที่พระราชนกันนี้ไป
ประคิษฐ์ฐานไว้ในพระอุโบสถ ทรงเครื่องสักการชุมชน มีพระสงฆ์สหาม

ท่านนิกราย กับท่านราชบัณฑิตและอุบาลีสักทั้งหลาย ไปประชุมเป็นขันมาก
เข้าพระยาภาสกรวงศ์ เสนนาบทกิจระหว่างธรรมการเป็นประธานในทันน
ทุกทั้ง ๒ ประเทศ เชิญพระเจ้าอยู่หัวค้าประกายเพ็ชร์พลดอยช้างสร้างมา
สำหรับรับพระอาทิตย์ไปตั้งในที่ประชุม ครั้นเวลาเยี่ยม ๑ ไม่เชย
เข้าพระยาภาสกรวงศ์ จังประการศกระและพระยธรรมราช โถงการในท
ประชุม แต้วเชิญพระเจ้าอยู่หัวในนั้น มีพระอัยทรงพระพุทธสิริราชานุญาต ลงฯ
ม诏 แก่ทุกถังกาสำหรับจะไก่ประคิษฐานไว้ด้วยเมืองขั้นที่อยู่องค์ เมือง
อนุราษฎร์ เมืองโคลัมโพลิงค์ ตามประسنศ์ของชาวถังกา
ส่วนประเทศไทยม่านนกให้รับพระเจ้าย มีพระอัยทรงพระอาทิตย์พระราชนก
เป็น ๒ องค์ ตามความประسنศ์ของพวกพม่ากุกัน สำหรับจะไก่ไป
ประคิษฐานไว้ในประเทศไทยม่าภาคเหนือองค์ ไว้ในประเทศไทยม่าภาค
ใต้องค์ ขณะที่มีพระพุทธสิริราชากา่ทุกนั้น พระสังฆทประชุม
สองฝ่ายปริตร ผู้ยชาบปะโคนก์ประโคนบพายท์กัวยพร้อมกัน แล้ว
ทุกทั้ง ๒ ประเทศต่างก็รับพระพุทธสิริราชากุํไปยังที่พัก

ครั้นวันที่ ๑๐ มกราคม ปีราก ๗ ให้ทุกพม่าทั้งพระสังฆและภูตหล่อ
ขึ้นไปเผาทูลสถาที่พระราชวังบางปือน เสศีริออกทรงปฏิเสธสูารแล้ว
ปีราก ๗ ให้หนึ่นค์พระสังฆพม่าเข้าไปคืนเพนทพระทันอุทยานกูมิเสดิยร
เสศีริตั้งประเทศไทยตากหาร พระสังฆพม่าฉันแต้วเชิญพระปริตรราย
ใช้มงคลแต่ด้วยตนไม่หนา แต่ว่องด้วยพระพรคลากลับไป

เมื่อสมณะทุกเข้ามาพักอยู่ในกรุงเทพฯ ครั้งนั้น ไถ่สماกมศุ้น
เคยกับพระราชาคณะในประเทศไทยนี้หลายปี ทั้ง ๒ ฝ่ายต่างได้ดาม
สนทนากันดังเรื่องสถาสมวงศ์เดชะวัฒเป็นอยู่ของสงฆ์มณฑลทั้ง ๒ ประเทศ
สมณะทุกพม่าจะไถ่ให้เจ้าเรืองราวด์มาร์ชในประเทศไทยไปอย่างไรบ้าง หา
ปรากฏไม่ แต่พระราชาคณะในประเทศไทยบางรูปไถ่สาหะชาติเรืองรา
ที่ไถ่หายจากสมณะทุกพม่าเรียบร้อยไว้ หนังสือนั้นขอพระสมุคฯ ไถ
ฉบับมากพระธรรมวิรคณ์เบญจมบพิตรในพ.ศ. ๒๔๒๔ พิจารณาด้วย
เห็นน่าเชื่อ ด้วยมีข้อความอธิบายถึงลักษณะธรรมเนียมสงฆ์มณฑลทั้ง ๒ ใน
ประเทศไทย ทั้งในสมัยเมื่อยังมีพระเจ้าแผ่นดินปัจจุบัน และในสมัย
เมื่อประเทศตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ มีเรืองราวน้ำรัชชอยู่หลายอย่าง
กรรมการหอดสมุคฯ จึงได้พิมพ์ไว้ในทำพากลักษณะธรรมเนียมต่างๆ

คำให้การสมณะทุกพม่า

ว่าด้วยเรื่องสาสนวมค์

๑ ได้ตามดังเรื่องพระพุทธศาสนา ที่ไชยศักดิ์เข้ามาประดิษฐ์ฐานในเมืองพม่า เมื่อก้าวราชเท่าที่ ให้ชี้แจงดำเนินสังเขปของพุทธศาสนาในเมืองพม่า

สมณะทุกพม่าชี้แจงว่าพระโคคุมพุทธเจ้า เสด็จเข้าสู่พระบูรพาภานแล้ว ประมาณ ๗๕๐ ปี พุทธศาสนาจึงได้ประดิษฐ์ฐานในเมืองพม่า ก็ก้าวช่วนเดือนชนเดือนยังไม่รู้ศักดิ์และแน่ที่จะบอกไก่ ดำเนินพระพุทธศาสนาตามที่ทำไก่ลงนั้น ว่าประมาณพระพุทธศาสนาถัดล่วงแล้ว ๒๕๔๓ ระหว่างเวลาพระเจ้าอโศกมหาราชในมัธยมประเทศ ไก่กระทำสังคายนาครองที่ ๑ โดยพระอุรหันต์มหาโมคคัลย์ตติสสเดรเป็นประธาน ควยมิกษ์ทุกศิลป์มาก เมื่อทำสังคายนาแล้ว พระเจ้าอโศกมหาราชมีพระราชนรรสั่งคหบดีแห่งพระพุทธศาสนา จังสั่งพระอุรหันต์ไปประกาศพระพุทธศาสนาอย่าง普遍 ข่ายเป็นมิตรชั้นรุ่น พระอุรหันต์ห้าพระองค์รวมทั้งพระชินไสณเดva และพระชินไอยาวเดva ไม้มาอย่างสุวรรณภูมิ คือเมืองเตสตง เกยวน ตั้งพระพุทธศาสนาลงแล้ว สาสนวมค์ไก่

๒ เรื่องดำเนินพระพุทธศาสนา ที่สมณะทุกพม่าชี้แจงต่อไปนี้ เห็นได้ว่ากล่าวตามเนื้อความในศิลปารักษ์กัลยาณีของพระเจ้ารามาธิบดีบูรพาราชา แห่งที่ทรงจำไว้ไว้ จากรัตน์หน่อพระสมุต ได้แปลและพิมพ์แล้ว

๒ เมืองเตสตงหมายความว่าเมืองนอญ ในจังหวัดเมืองสะเต๊น จังหวัดธรรมนัสในรัฐฉัตุประเทศ TUDC 01/07/2564

นำเข้ามาในรัมัญประเทศสู่สุวรรณภูมิ ในระหว่างรัชกาลของพระเจ้า
มาดพะพระเจ้าแผ่นดินสุวรรณภูมิ พระพทธศาสนาไทยประดิษฐ์
รุ่งเรืองอยู่ในรัมัญประเทศแต่เน้นมา ต่อมาเมื่อพทธศาสนาถูกบูรณะ
โดย ๔ พระอรหันต์ที่หนึ่งโดยนามว่าชินธุรหันต์ ได้เสียมาสู่เมือง
กรุง ซึ่งเป็นเมืองหลวงของพม่า พระเจ้าแผ่นดินพม่าในเวลานั้น
ทรงพระนามว่า นาหามเมงซอ (พระเจ้าอนรุณหาราช) พระชินธุรหันต์
ผู้มีชาญเมื่อก่อนจะได้ถึงมหานครเมืองหลวงพม่านั้น ได้อัญเชิญแห่ง^๔
หนึ่ง ไปพำนายพวนผันหนัง นายพวนผันนี้คิดเห็นว่าพระองค์นั้น
เป็นอธิปัตติธรรมอันประเสริฐ จึงได้พามาเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินของ
ตน พระเจ้านาหามเมงซอ เมื่อได้เห็นพระชินธุรหันต์นั้นเป็นผู้มีชาย
งามรับสั่งให้เดอกาศนะแล้วให้มั่งคง พระผู้มีชายจึงได้มั่งคงทวาร
ขัตติย พระเจ้าแผ่นดินทรงดูว่าเป็นชนม์คำแห่งอันสูงยิ่ง จึง
เสือไปถวายแก่แล้ว จึงมีพระราชนิรัตถามพระอรหันต์ของตนนั้นว่า
เป็นไครนาแต่ไหนและมากวยกิจอันใด ให้ครรภามหาภัยบัญชา พระ
ชินธุรหันต์ผู้มีชายได้กล่าวขอขอราษฎร์จากทวาร แล้วจึงถวาย
พระพรกวยเรื่องมีพระวัตถุให้ พระพุทธ ธรรม สังฆ ทั้งรัมัญประเทศ
คือสุวรรณภูมิ พระเจ้าแผ่นดินเมื่อได้ทรงทราบ ตามที่พระอรหันต์ผู้มี
ชายได้ถวายพระพรแล้ว จึงแต่งบทไปยังพระเจ้ามาดพะ 诏命 รัมัญ
ประเทศขอให้ส่งพระไกรบูรณาภิเษกมาถวาย พระเจ้าแผ่นดินสุวรรณภูมิไม่
ยอมให้ พระเจ้าแผ่นดินพม่าเมื่อทรงทราบความปัจจุบันแล้ว จึงได้

เสกฯ ยกพยุหอยชาหาญเป็นอันมาก ไปยังประเทศมณฑลต่อรบทวายพระเจ้า
แผ่นดินรวมญู ครั้นได้ไชยชนะแล้ว จึงไถเชญพุระไกรบีภูมายัง
ประเทศพม่า แต่นั้นมาพระพุทธศาสนา จึงไถคงอยู่ในเมืองพม่า^{จึง}
นับจากนั้น

ว่าด้วยประเพณีสงฆ์ในประเทศพม่า

๑ ตามจังประเพณีและความประพฤติพระพุทธศาสนาในเมืองพม่า^{จัง} สมเด็จทูลชัยแจงว่า พระพุทธศาสนาในเมืองพม่าคือชนทุกวัน ตักษา^{ตัก} การประพฤตินั้นคงนั้น ส่วนใหญ่หัดตัดไก่ประพฤติอัญเชิญเครื่องอุปโภค ทิ้ง^{หัก} ศีลแปកเกอนคละสีภรร^{หัก} การรักษาศีล ศุภหัสด^{หัก} ท้องไปยังพระสงฆ์^{หัก} นำไถยกงานของด้วยไปยุชาตวัย แลจะให้พระสงฆ์ให้ศีลและรักษา^{หัก} สาม พุทธ ธรรม สังฆ ศุภหัสด^{หัก} ไม่พิราบนาเห็นว่าเข้าทั้งหลายจะได้^{หัก} ดีศีลไถยกรักษา^{หัก} สามอันสมควร เว้นไว้แต่พระสงฆ์ไถยกให้รับศีล^{หัก} ว่าตามพระ จังจะเป็นอันถือศีลไถ ศุภหัสด^{หัก} ไถสุคณหัวน้ำตัวสามหัน คือ^{หัก} เช้าตรุ่นหนึ่ง บ่ายหนึ่ง และค่ำคืนอีกหนึ่ง ศุภหัสด^{หัก} นั้นมีธรรมเนียม^{หัก} ไปทำบุญด้วยของแก่พระแล้วไปวัดป้อมฯ นอกจากการเหล่านั้น ชาว^{หัก} พม่าโดยมากในเมืองพม่า ผู้ที่มีธุระเดือนธันวาคมกระทำแล้ว ก็ไถไป^{หัก} อญวัด ไถครั้งมั้นเพื่อสมារ ผู้ชายพระสงฆ์นั้นประกอบกั้งกิ่งสองซันก^{หัก} ศีลกันตระแล้วขึ้นสูบน้ำ^{หัก} พระสงฆ์ผู้ชายคนนั้นดูรูปยาามเรียนศีล^{หัก} พระไกรบีภูม^{หัก} และรักษาวันยี่หรรษ์โดยมั่นคง พระสงฆ์ผู้ชายวันสุดสัสนาก^{หัก} นั้นพยายามทดสอบความสามารถและดูวันยี่หรรษ์โดยมั่นคง

๓ ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงในพระศาสนาในเมืองพม่าให้มีญา
เป็นกันว่าพระสงฆ์ให้บูรณะอย่างท่องเที่ยว แล้วยกให้ผูกัน
อย่างไร

สมเด็จพระศรี世บุปผาฯ ได้มีการเปลี่ยนแปลงในพระพุทธศาสนาหลาย
ครั้ง มีคำแนะนำโดยสั่งเข้าไปของนิกายต่าง ๆ แล้วความถือในระหว่าง
นิกายที่ผูกันว่าประมาณ ๑๗๙ บ ภายหลังรัชกาลของพระเจ้านราธ
เมืองชองในกรุงพม่า แล้วประมาณ ๑๗๙๘ บ ภายหลังพระพุทธเจ้าเสียชีวิต^๔
เข้าสู่พระปรินิพพานแล้ว พระเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า
ศิริสิงห์บดีปรมพมาหุ ๑ ในลังกาทวีป^๕ ในระหว่างเวลาที่มีพระสงฆ์
๕ รูป นามว่า สุนทรศิริวัต คณิรันท อาณันท และราหุ ไก้มายัง
เมืองพม่าจากลังกาทวีป^๖ เมื่อพระผู้เป็นเจ้าไก่มายังเมืองพม่าแล้ว
มากยิ่งค่างหาดจากพระสงฆ์ทั้งปวงผู้ที่ขับชัยป์ในเมืองพม่ามากที่สุด เหตุ
นั้นประชาชนชาวเมืองได้เรียกพระสงฆ์เหล่านี้มาใหม่นั้นว่าปรมะ และ
เรียกพระสงฆ์เพิ่มพอกันเรียกว่า บุรีมະ เป็นเรือนทันทีที่เกิดเป็นนิกาย
ต่างกัน ครั้นภายหลังมาพระเจ้าแผ่นดินพม่าทรงพระนามว่า นราปติ
เชื้อชู ทรงพระราชนครทัศน์วิวัฒนาช้างแก่พระสงฆ์พุก ปรมะ ชิงค์
ละเชิง พระอาນันท์แล้ว เมื่อเพอนสหะกุยกันขอให้ปลดชัยช้างเสบ

- ๑ เรื่องดำเนินการที่ก่อสร้างทรงนี้ก็มีพิศดารอยู่ในชาติอีกด้วย แล้วตามที่จำได้
๒ ในจารึกอักษรไทยว่า พระศรีรุปป์ไปบัวชแปลงมาแต่ลังกาทวีป

หาพึงไม่ กดับส่างไปให้ลุยตีในลังกากหิปว่าทำไก่กันตามมังคลาจารย์
ทรงนัพกเพอนสังฆมิตร & รูปเก้าครั้งเกียรติ จึงให้พระอาบน้ำเดวนน
อยู่เสียค่างหากไม่ยั่นร่วมสังฆกรรมทวย จึงเกกมิส่องนิภัยขันใน
ระหว่างพระสังฆประคามะนิกาย ภายหลังพระสังฆ์ในปัจจุบันนิภัยยังคง
ทิชชิว่า คอมรินทร์ ไก่ขอแก่ข้ามาศรัยแลราชตรัษฎ์ในพระราชนวังให้ทำ
ขุญแก่ศรีษะของตน เพื่อพระสังฆ์ควยกันเห็นผิดต่อธรรมวินัยก็ห้ามปราบ
แก่พระคอมรินทร์ไม่เชือพอง ควยเหตุนี้พระคอมรินทร์บ่นนั่งต้องแยกจาก
คณะสังฆ์ไปตั้งพวากชนค่างหาก จึงเกกมิเป็น นิภัยในระหว่าง
พระสังฆ์ ประคามะนิกาย รวมเป็น นิภัยหงส์เ Kem

ต่อมาจังรัชกาลของพระเจ้าแผ่นดินพม่าทรงพระนาม มังกรลงสัย^๑
นัยหนึ่งว่าอุดมมนทยิ่ง ประมาณ ๕๗๔ ปี ภายหลังรัชกาลของพระเจ้า
นรปติเชฐุรุษ ถูกประมาณ ๒๖๙๒ ปี ภายหลังพระพุทธเจ้าเข้าสู่ปริ
นิพาน พระสังฆ์ในประเทศพม่ามีเป็นสองนิกาย เรียกว่า โဏน:
นิกาย ๑ แยกไปนั้น นิกาย ๒ ความที่ผิดกันในระหว่างสองนิกายนั้น
คือเปลกอกันในการครองไตรรัช พระสังฆ์โဏน:nikayเข้าในลวดขัน
ใช้รัตปุคตແດไม่ต้องตามสุปฎ្រឹមนั้นสึกขาด พระสังฆ์โဏน:nikayไม่
ประพฤติเช่นนั้น แต่พระสังฆราษฎร์ในเวลานั้นเป็นพระสังฆ์ในพวกโဏน:
นิกาย พระสังฆ์หงส์เ Kem โဏน:nikay ก็มีจำนวนมาก และจำนวน

* ก็อที่เรียกในหนังสือพระราชนิพจน์ว่า พระเจ้ามังกร เป็นคันกชาวงศ์ที่สุด
๒ โဏน:nikay น่าจะเป็นพวกไทยในญี่

มากกว่าพระสงฆ์ไปนานีกัย ภายหลังมาเมื่อพระราชนครอยศ์เด็ก
ของพระเจ้าม่องคงสูงใหญ่ ทรงพระนามว่า “ไบเทาพระยา” นัยหนึ่งเรียกว่า
มองริน ให้สืบราชสมบัติแทนพระราชนิค ทรงเลื่อนไสในพระสงฆ์
ไปนานีก้ายรุปหนึ่ง ทรงตั้งเป็นสังฆราช แต่นั้นมาพระสงฆ์ไปนาน
นิกายก็มีจำนวนมาก แล้วจ้านวนมากขึ้นกว่าพระสงฆ์ในโภนนิกาย
ในเมืองพม่า ภายหลังมาบรรดาనิกายต่าง ๆ ที่กล่าวข้างมานี้ก็สาย
สูญไป เกิดเป็นนิกายจุลคณ์ แล้วหาคณ์ซึ่งชื่อในยังกัน ความที่
ผิดกันในระหว่างห่วงสองนิกายนี้ คือ จุลคณ์นิกายถือตามวินัยธรรมมั่น
คงนัก แล้วถ่าว่า “มหากษัตริย์นิกายมิได้ถือตามวินัยโดยมั่นคง
เรื่องนิกายสงฆ์ในเมืองพม่า พระรินทร์ได้อธิบายการที่ได้เป็น^๑
ในชั้นหลัง เมื่อประทศพม่ายังไม่ได้อยู่ในความปักดิ่งของอังกฤษ
นั้น ภิกษุน้อย & นิกาย ในเมืองพม่าเห็นอัลนิกาย เรียกว่า สุคาม
นิกาย สรรษดวารัตน์นิกาย ในพม่าตอนใต้มี นิกาย เรียกว่า มหา
คณ์นิกาย จุลคณ์นิกาย พระสงฆ์สุคามนิกาย มหาคณ์นิกาย ทั้ง
ทั้งนี้ เป็นภิกษุพม่าเป็นพน แล้วมาก สรรษดวารัตน์นิกาย จุลคณ์นิกาย
ทั้งนั้น ถือถูกที่ความอย่างภิกษุสิงหนพเป็นกรรมน้อย ในสมัยเมื่อ古
ในประทศพม่าต่างนิกายเช่นนี้ สถาบันวงศ์ในกรุงนั้นก็ไม่บริสุทธิ์ แล

- ๑ ที่เรียกในหนังสือพระราชพงษานาครว่า ตะแคงปะดุงได้ครองประทศพม่า
ทรงกับนัวชาลที่ ๔ กองรัตน์ไกสินทร์
- ๒ ที่เรียกว่า “จุลคณ์รู้กับมหากษัตริย์ในทัน จะทรงกับจุลคณ์แล้วหากษัตริย์ก็ล่าก่อ
ไปข้างหน้านั่นเอง

ประกอบด้วยอุบายก์ เพราะฐานทัคทั่งแห่งวิชาที่เร่องรุ่งนั้นมีมาก
และการทักษิณชี้ให้เห็นว่า ภาระนี้มีความสำคัญมาก
เข้ามิ่งคอมิ่งได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินพม่า ทรงเห็นว่า ภัยสุวรรณวิรัตติ
นิภายใน แต่ลูกคนนิภายในทั้งตน มากไปด้วยความวิศยา แต่หากคน
ที่เดือนผู้อ่อนเป็นเบื้องนำ จึงได้ทรงเกียจิกันภิกษุ นิภายในนั้น มิให้
ตั้งเป็นหมู่เป็นคณะอยู่ใกล้กับตนนั้นมา ภิกษุ นิภายในนั้นก็ม้ออยู่ ฯ
ที่เหลืออยู่บ้างก็มาตั้งอยู่ในโวาทของสุกามานิภายใน แล้วหากคนนิภายใน
ทั้งตน เมื่อภิกษุ นิภายในมีลักษณะความปัญห์เห็นอันกันเช่นนั้น
สถาบันวงศ์ในพม่าก็เรียบร้อยบริสุทธิ์ก็คงจะมา ฉนเห็นว่า ไม่มีควรจะแยก
เป็น นิภายใน គรรธรรมเป็นนิภายในเทียบกัน เพราะไม่แตกต่างกัน
โดยลักษณะความปัญห์เห็น จึงได้เรียกว่าสุกามานิภายใน แต่ยังคงเท่านั้น

ว่าด้วยความเป็นอยู่ของสังฆมณฑล

๔ ได้ตามดังว่าแล้วการบำรุงพระสงฆ์ ได้ความว่า บางวิถีมห
เสนาศนนะสงฆ์บริบูรณ์ บางวิถีมีเสนาศนนะที่พระสงฆ์อยู่น้อย ที่ไม่มี
เลยก็มี ในระหว่างเวลาจะมีพระเจ้าแผ่นดินพม่านั้น พระเจ้าแผ่นดิน
ได้ทรงอุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ทั้งปวงอยู่เป็นอย่างดี ดังแต่พระเจ้าแผ่นดินพม่า
ถูกเนรเทศเสียราชการสมบัติแล้ว ได้อ้าไกรอยแต่ทายกเป็นผู้อุปถัมภ์
พระสงฆ์ทั้งหลายวัดนั้นทายก็เป็นผู้ค้าแล้วด้วย เกยวนอาหารข้าวนาตา
ก็ขัดสนลงมาก ไม่เหมือนเมื่อกวัฒน์พระเจ้าแผ่นดิน พระสงฆ์ทาง

เมืองพม่าฝ่ายเหนือของพากันมารอยทางเมืองพม่าตอนใต้ โภยมาก พระสังฆทั้งออย์เมืองมัณฑะ ที่เป็นวัดเด็กมีพระสงฆ์น้อย ก็ดูนพระให้มารวมอยู่ เสียที่วัดใหญ่ ๆ วัดที่พระร่วนทองอยู่ที่เมืองมัณฑะ มีจำนวนพระสงฆ์เกือบ ๑๐๐๐ รูป ต้องอยู่เบี่ยงคัยกัน กว้างเหตุนพระร่วนพระแล้วพระไสมวิกชุ จึงไถยกมาอยู่เสียที่เมืองร่างกัง กว้างทางกในประเทศไทยพม่าตอนใต้ยังมีความเดื่อมใจเช่นแวงอยู่ อาหารข้าวหมาก ก็คงจะนิยม

ว่าด้วยราชานภาพของพระเจ้าแผ่นดิน

ที่เกี่ยวแก่สังคมชาติ

๕ ไกดามว่า เมื่อเวลาเมืองพม่ามีพระเจ้าแผ่นดิน มีงคอมิง ฤาทัยอกติ อนุญาตพระเจ้าแผ่นดินมัณฑะสานาเพียงให้ ไกดามว่า พระเจ้าแผ่นดินนอกจากตั้งสังฆราชแล้ว ไม่มีกรรมสิทธิ์แล้วนำหู เห็นอพระสงฆ์ ฤาทัยจะเกี่ยวแก่การในสานา แต่พระเจ้าแผ่นดิน อาชีวะทรงหารือกับสังฆราช และจะทำการที่ว่าท่อลงไปน้ำ ก็จะสักพระผู้กระทำผิดต่อพระธรรมวินัย และเนวเทศเสียจากพระราชนาชาติ ดูคุณๆ เลื่อนพระภิกษุที่มีสมณะศักดิ์ให้ความความผิดแล้วความชอบ

๖ ไกดามถังการทรงสมณะศักดิ์ มีลำกบชั้นที่พระเจ้าแผ่นดินทรงตั้งไว้ ไกดามว่า การทรงสมณะศักดิ์ ไกดามรับอัญมัตรเป็น

แผนเหล็กมีความราบรื่นตามแต่สมณะศักดิ์ในนั้น แต่มีความตราชำแห่นง
ทำควยเหล็กราบรื่นและคำแห่นงลงในตรานั้นตามลำดับชั้น สำหรับ
ประทักษิณใบลานก็ได้ สมณะศักดิ์ตามลำดับชั้นกังนั้น

๑ สาสนนั้น ทรงกับพระสังฆราช

๒ สยาคหิหยู่ เป็นผู้ช่วยท่าน

๓ สยาคหิน้อย เป็นผู้ช่วยที่สอง

๔ กายชา เสมอเจ้าคณะนิกาย

๕ กายโธก ผู้ดูแลหมู่วัด

๖ กายคง ผู้ช่วยดูแลหมู่วัด

๗ ไกดามถึงพระสังฆสมณศักดิ์ ในเวลานี้ครับเป็นผู้ดูแล ไกดาม
ความว่าในเวลาที่ไม่มีสังฆราชชนชั้นทวารชีบากองอย่างถูกกฎหมายรอง แต่พระสังฆ
สมณศักดิ์ยังมีเหลืออยู่บ้าง คือกายโธก กายคง ผู้ที่ไกดามสมณศักดิ์
ในเวลามีพระเจ้าแผ่นดินพม่าナン เมื่อรชีบากองอย่างถูกกฎหมายไม่คุ้งสังฆราช
แล้ว พอกทดสอบพุทธศาสนาปุกษา ก็ได้กับพระสังฆที่มีความรู้แล
มีพรวรษามาก สมมติชนเป็นสังฆราชควบคุมคณะสงฆ์ แต่ไม่มี
อำนาจเหมือนแท้กัน

๘ ไกดามว่าสาสนนั้นนี่ คืออะไร ไกรเป็นผู้ดูแล มีอำนาจเท่าไร
อำนาจมีแก่พระสังฆแล้วทั้งประการไก งานนี้ครับสาสนนั้นเป็นคำ
ขอเชิญร่วมไว้ ไกดามว่าสาสนนั้น คือสังฆราชชนนี้ พระเจ้าแผ่นดิน
ทรงครอง มีแต่ครัวลดลงค์เกียรติเท่านั้น มีอำนาจเหมือนสังฆแต่ว่ากังปวง

กังพระเจ้าแผ่นดิน มีอำนาจเหนือพศกนิกรทั่วไปจนนั้น งานนี้คราวใน
คำข้าพี่ใช้ชื่อแล้ว คือคำแห่งว่าธรรมเสนาบดีราชษาอิราษตร์ ชาว ก
ลงในข้อบัญญัติและตราเหตุถูกด้วย

๔. ให้ถ้ามีความว่าภายใน ภายในนั้นอย่างไร มีจำนวนเท่าไร
ทำการสิ่งไร ให้ความว่าภายในนั้นเป็นผู้แผลหมู่วัด และภายใน
นั้นเป็นผู้ช่วยภายใน มีจำนวนมาก และเป็นผู้แผลการวัดและพะที่
ชนอยู่ในหมวดหมู่ของตน แต่จะทำการสิ่งไรไม่ได้นอกจากคำสั่ง
ภายในและสถาณนี้

๕. ถ้ามีความว่าท่านแผ่นดินของวัดหลักยังไง เว้นหาก
ภาษีอากรดูไม่ ให้ความว่าประกาศที่เรียกว่าวาระรวมทั้งนั้นใช้ทำวัด
นั้น ยกจากภาษีอากรทุกชนิด

ว่าด้วยการนับเรียนในประเทศไทย

๖. ให้ถ้ามีจำนวนวัดและพระสงฆ์ในเมืองพม่า มีประมาณ
สักเท่าไร การประชุมให้มีอย่างไร โครงการเปลี่ยน ให้ความว่า
พระสงฆ์สามเณรทั้งเมืองพม่าเห็นด้วยแล้วปีละเดือนสักๆ คือสาม
แสน และต่อปีประมาณสักเจ็ดหมื่น ๗ การประชุมเช่นนี้สมัยก่อนนั้นคงน
ผู้หนึ่งผู้ใดได้โปรดนำร่างบทวนเองแล้ว ก็ไปยังที่สมามีพระสงฆ์ไม่น้อย
กว่าห้าร้อยปี นี่ไครบาทพร้อมด้วยบริษัทฯ เมื่อปีที่แล้วในที่สุดแล้ว

๗. จำนวนพระสงฆ์แล้วดังกล่าว น่าจะเป็นแท่ๆ คาดคะเน ผู้ออกหนังสือใน
วันนี้ที่เดียว

พระสังฆ์ตามข้อมูลทางตามข้อกำหนดในบัญชีพราหมณ์ ถ้าผู้ที่จะบวชนั้น
 พ้นจากอันตรายิกธรรมที่กำหนดไว้ในบัญชีพราหมณ์แล้ว ก็ต้องเป็นผู้
 สมควรที่จะอุปสมบทให้ โดยสุคธรรมว่าหากว่ากิจกรรมนั้นๆ น่า
 มากกว่า แต่ขอข้อความที่อย่างก็ถ้อยอย่างมหันนิการบวชนั้นเอง
 ไม่จำต้องกล่าวให้พิศดาร แต่ผู้อุปสมบทเป็นภิกษุมั่นคง เพราะ
 ประเพณีพม่าบวชแล้วไม่ได้ร่วงสัก ถ้าสกมักถูกติเตียนชาวบ้านไม่
 นับด้วย คงบวชเป็นแท้สามเณรโดยมาก แต่เก็บวนแม่ทบทวชเป็น
 สามเณรกันน้อยลง ไม่มากเหมือนแต่ก่อน เพราะเด็กหนีเข้าโรงเรียนฯ
 ภาษาอังกฤษโดยมาก ถ้ายเห็นว่าเรียนภาษาบาลีไม่ใช่ผลประโยชน์
 เหมือนแต่ก่อน คนที่เล่าเรียนภาษาบาลีอยู่เกยวนกับเป็นทรัพย์สาธารณะ
 เท่านั้น ถึงคันน้ำชาวพม่าก็ยังมั่นอยู่ในพระพุทธศาสนา ทั้งเข้าร่อง
 ศาสนาตนนี้ไม่ได้รู้ มิแต่พวงเงียบวงเกรียงที่ไม่ได้ร่วงคำสอน
 ในพระพุทธศาสนา การสังฆธรรมผูกพันเสมอ โดยสุดธรรมเป็นคัน
 กีลະม้ายคล้ายกันกับแบบ念佛นิการที่กราทำอย่างกันนี้ แต่ในเรื่อง
 สังฆธรรมคุณนานาอยู่มากกว่าสังฆ บรรดาพระที่เข้ามาคราวนี้ส่วนใหญ่
 วิธีอธิษฐานไทยทุกรูป แต่การปฏิบูติเป็นปานกลาง ไม่สูงเครื่องนัก
 ให้ถ้ามัวพระสังฆในเมืองพม่า เป็นผู้รัชธรรมวินัยตลอดทั่วไป
 ถูกเป็นเตียงหมู่บ้างพวง สมเด็จทศอธิษฐานว่า ถ้าพระสังฆอย่างนay
 ในเมืองถูกที่ไถ่เกียงเมือง ก็เป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์พระธรรมวินัยมาก ถ้า
 เป็นพระอยู่ในประเทศไทยบ้านนอกแล้ว ชาหผู้ที่รัชธรรมวินัยไม่ได้ร่วงมี

ขั้นเรื่องส่วนนั้น

เมื่อครั้งมีพระเจ้าแผ่นดินฯ พระราชนก

วสุกรรม พระสงฆ์ดอนแลผูกเป็นพ้อส์มา ครั้นเมื่อพม่าเป็นของ
อังกฤษแล้ว การผูกพ้อส์มาไว้บนอังกฤษก็ให้อันญาตทวสุกรรม

แต่พระสงฆ์บางพวงรังเกียจว่า การให้วสุกรรมส่วนนั้นต้องควรพระ
เจ้าแผ่นดินอังกฤษพระราชนกฯ จึงจะชอบ เพราะเป็นเหตุของแผ่นดินพม่า^{ที่}
ทิรซ์ขาดอังกฤษในอินเดีย

ได้เล็บเตดแนนต์เคารเนอเมืองพม่าจะให้

อนุญาตนั้นไม่ควร เป็นการบูม岱ยงเรือร้างมาช้านาน ภายหลังก็ถูก
ลงข้อมรับว่าริรซ์ขาดให้ได้ และเกยวนได้มีไว้ในกฎหมายทั่วไป

ที่สماทิรซ์ขาดอังกฤษจะให้แลยกเว้นหากภาษีอากรคัวย และวิสุกรรม
ส่วนนั้นถือเป็นสำคัญนัก

เมื่อครั้งมีพระเจ้าแผ่นดินอยู่เป็นสัทหีกด

แก่สังฆทศิริ ทศกัณฐ์ทำผิดเข้ามาในทวสุกรรมแล้วขึ้นกมกฯ ไม่ได้
แล้วได้เคยมีคำชี้แจงมาก่อน

การที่พระสงฆ์รังเกยเรื่องวสุกรรม

ทว่าต้องให้พระเจ้าแผ่นดินอังกฤษพระราชนกนั้น เป็นตัวยึดมั่นก็จะดี
การปักครองของอังกฤษ เพราะไว้รายเป็นผู้แทนพระเจ้าแผ่นดินแล

นักปักษา อาจทำการในนาทีเจ้าแผ่นดินให้หมด

การประชุมสังฆสมาคมนั้นในเวลานี้ไม่มี แต่เมื่อเวลาที่มีพระเจ้า
แผ่นดินเป็นสาสนปัตมกอรณนั้น การประชุมใหญ่ที่ในสุกมาสภาคบูรษาย ฯ
พระสงฆ์ที่เป็นใหญ่ในสุกมาสภาคบูรษาย ฯ และพระเจ้าแผ่นดินทรง
อุปถัมภ์ในการนั้น

ว่าด้วยชาระอธิกรณ์

๗๒ ให้ถ้ามัวพระสงฆ์ทำผิดในป่าชาติ ถูกโทษขึ้น ๆ ให้รื้อ
ไทยในทางอาณาจักรประการใด แล้วชาระที่ศาสตราจารย์คดีถูกไม่
ให้ความว่าภิกษุที่เป็นป่าชาติต้องรื้อไทยต่างกัน ถ้าเป็นไทยใน
เมืองป่าชาติ ถูกอุตรมินต์สัมมป่าชาติ พระสงฆ์ผู้เป็นใหญ่ให้ทำ
ไทยผู้ที่ทำผิด คือไม่ได้เสียจากหมู่ชาติคณะ แต่หามีไทยแผ่นดินไม่
ถ้าเป็นไทยในอุทินนาทีป่าชาติ แรมนัสสีคหบป่าชาติต้องส่งไป
ยังศาสตราจารย์คดี ให้พิจารณาตักสินลงโทษตามเหตุการณ์ที่ศาสตราจารย์
สมควรจะลงโทษ เพราะมืออาญาหลวงทั้งทั้ง

ว่าด้วยการบำรุงของรัฐบาล

๗๓ ให้ถ้ามีผู้คนงานสำหรับเกียรติภูมิสถาณิกบริษัท และ
รัฐบาลอังกฤษในเวล่านี้ มีเจ้าหน้าที่ถูกไม่ แล้วรัฐบาลอังกฤษได้เกียรติ
ขึ้นแก่สถาณากแลบารุงพระสงฆ์บูรณะให้บ้าง

ให้ความว่าไม่มีผู้คนงานในระหว่างรัฐบาลอังกฤษ กับพุทธศาสนา
สันนิษฐานว่าในเวลานี้ แล้วการทรัพย์รัฐบาลอังกฤษจะเกียรติขึ้น ถูกบารุง
พระสงฆ์ก็ไม่มี

๑๔ ไก้ถ้ามุงการเล่าเรียนศึกษาในเมืองพม่า ๑๕ ทรงมีพระเจ้า
แผ่นดินและเกี่ยวน้ำตักการผิดกันอย่างไร

ไก้ความว่า ทรงมีพระเจ้าแผ่นดิน การเล่าเรียนศึกษาในเมืองพม่า ก็เรียนภาษาพม่าแล้วภาษาบาลีตามวัด ชาวบ้านมีบุตรເ夷ာไปฝากรวัตเป็นลูกศิษย์พระคล้ายในกรุงเทพฯ แต่เมื่อชั้งกุญแจไก่ปักครองเมืองพม่าตอนใต้ไก่ตั้งกรรมศึกษาตักการเล่าเรียน มีโรงเรียนเป็นของรัฐบาลทั้งบ้าง ของนกราภิယัตทั้งบ้าง โรงเรียนไปร่วมครรช์บาลบ้าง ให้เงินบ้างให้ซองบ้าง ให้ร่างวัสดุแก่หัวหน้ากับันกี้เรียน ที่สอนໄส่ไก่ตามหลักสูตรบ้าง ที่เป็นโรงเรียนไปร่วมครรช์บาลไม่ไก่คุ้คหนนก้มีโรงเรียนตามวัดก้ม โรงเรียนไก่ครรช์บาลอุคหนน รัฐบาลตรวจการเล่าเรียนทุกแห่ง และแบ่งเขตตักการเล่าเรียนเป็นมณฑล มณฑล มีสารวัตแกรองสารวัตสำหรับการตรวจสอบໄส่ แกลเมืองวิทยาลัยที่เมืองราชกุน สอนวิชาชั้นสองสามหวยเข้าสอบໄส่ในมหาวิทยาลัยเมืองกาลกัตตา เพื่อจะไก่ตั้ง แกลมีโรงเรียนพอกมิศเซนนารทงอังกฤษและเมริกัน แกลมาไก่ลิฟริงเกส แกลโรงเรียนนางซิกม ถ้าจะต้องการทราบข้อมูล เรียกว่าจะสั่งแบบแผนแล้วขึ้นตักการศึกษาเล่าเรียนในเมืองพม่า ทรัฐบาล อังกฤษไก่ตั้งการมาให้ทราบโดยละเอียด แกลที่เมืองมั่นคเดพม่าตอนเหนือเที่ยวน การศึกษาගාගතธรรมเนียมคล้ายกับเมืองราชกุนในพม่าตอนใต้ นักเรียนกรรมศึกษาอิการที่ไก่ตักการเล่าเรียนของรัฐบาล ยังมีที่ประชุมรับตักการเล่าเรียน และสอบໄส่ความรู้ตามหัวเมืองควาย มิศเทศไปปัคนอังกฤษเป็นพนักงานใหญ่ในการศึกษา 01/07/2564

ว่าด้วยการสอนไถ่พระปริยัติธรรม

๗๙ ให้ดำเนินการสอบไส้พระบรมราชโองการมีความถูกต้องตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการสอบไส้พระบรมราชโองการ แต่ไม่ได้ดำเนินการสอบไส้พระบรมราชโองการตามที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการสอบไส้พระบรมราชโองการ

ที่ต่อความว่าเมื่อยังมีพระเจ้าแผ่นดินกรองเมืองพม่านน์ พระเจ้า
แผ่นดินเป็นพระราชนิรัตน์ให้ทำการสอบไถ่พระปริยัติธรรม ในเก่อนເຖິກ
ຊັນ ຊະ ດຸ ຊັນ ຂະ ຕ່າງ ດັບ ແກ້ວ ດັບ ດຳ ເປັນ ເສົ່ວ ສອບໄລ້ທຸກໆ ໃນການ
ສອບໄສ່ນັ້ນ ມີບັນສັ່ງໃຫ້ອາຣາດນາພຣມມາແກວນຸດເວຣເປັນຜູ້ສອບໄລ້ໃນທີ່
ປະຈຸມດຸສຕມາສກາ ນັກເຮືອນທ່າຍສອບໄລ້ນັ້ນ ມີແທ່ເຖິກແສສາມແນວ
ເຫັນນັ້ນ ອົກຍຸໄມນົວໃຈ ສອບໄລ້ນັ້ນທີ່ເປັນສາມຫຼັນ ຄອງຄົງນີ້

สามเณร เกอก	๑๗	๙	สอบไก่กัวะ	มูลภาร্যาน คือสคร นิจลัมมตัดสังคหบพ มาศิกาป้า ชาติกาดา
สามเณร เกอก	๑๘	๙	สอบไก่กัวะ	มูลภาร্যาน นิจลัมมตัดสังคห มาศิกาป้า ชาติกาดา
สามเณร เกอก	๑๙	๙	สอบไก่กัวะ	มูลภาร্যาน นิจลัมมตัดสังคห มาศิกาป้า ชาติกาดา
สามเณร เกอก	๒๐	๙	สอบไก่กัวะ	มูลภาร্যาน นิจลัมมตัดสังคห มาศิกาป้า ชาติกาดา

ມລກຂ້າຍນ ງວິຫຼັມຄດສັງຄະນາທິກາ

๗	สามเณร ถ้า เก็ง	๗๗	๗	๗	๗	๗	๗	๗	๗
		๗๘	๗๙	๗๑	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	๗๖

นักเรียนต้องรู้ข้อพิจารณาที่ดี เมื่อสอนไส่บ้าไม่คิดออกแล้ว
ท่านผู้สอนได้ย้อนถามให้เขียนเป็นภาษาพม่าไว้ ถ้าสอนไส่บ้าพี่
แลกเชียร์ไก่แล้ว ก็จะเข้าในชน เป็นชนของ ชนไทย ชนครา พระเจ้า
แผ่นดินยกพระราชทานยำหนูต่าง ๆ กัน นักเรียนสอนไส่บ้าชนของ
โปรดให้เว้นการเก็บภาษีอากร ในบรรดาญาติของผู้ที่สอนไส่บ้าทั้งหมด
เพื่อสนับสนุนการเรียนพระปริยัติธรรม เพราะผู้ที่สอนไส่บ้าชนของนั้นอยู่
ข้างก์ไก่เพียงคนหนึ่งสอนคน ถวายต่อรองการทั้งความจำความรู้และ
เสียงกวย จึงให้เป็นประโยชน์พิเศษอันใหญ่ยิ่ง ผู้สอนไส่บ้าใน
ชนไทยนั้น โปรดให้เว้นภาษีอากรแก่ญาติแต่ ๗ หลังคาเรือน เพื่อ
ทั้งออกหนนผูกทางเข้าเรียนสอนไส่บ้านน แต่ชนครานั้น เรียนภายในราช
ตรากลับปั้มภัตตาภัยให้ ถ้าผู้ที่สอนไส่บ้าเป็นครูหัวเรือ พระเจ้า

แผ่นดินประทานไตรແນบริกขารให้ขึ้ปสมบทเป็นสามเณรหลวง แต่ใน
ชั้นนักการสอนได้มีข้อบังคับของกรรมศึกษาธิการในรัฐบาลอังกฤษ ผู้
เข้าสอบได้เข้าได้ทั้งพระสงฆ์สามเณรและครุฑสัสดิ์หรือวัดกังหันไปนี่

รางวัลที่	๑๕๐	ร.ร.เยี่ย
" ๒	๗๐๐	"
" ๓	๗๕	"
" ๔	๕๐	"

แต่ให้ประกาศนี้ยกเว้น แต่กาวทรัพยากรอังกฤษจัดการสอน
ให้เข็นไก ๒ ข์เท่านั้น การสอนไม่ใช่ไม่เรียบร้อยด้วยเหตุผลใดก็ตาม

ว่าด้วยการพระราชทานเกี่ยวกับส่งมีในประเทศไทย

๑๒ โภคdamว่าเมื่อพระพุทธศาสนาอยู่ในความอุปถัมภ์ของพระเจ้า
แผ่นดินไทยทรงบำเพ็ญพระราชนักตลอดจนแก่พระสงฆ์ประจำไทย
และการพ่อตามพระพุทธศาสนาประจำเดือนในพระราชนั้นแต่เดือนใดคร
มาศ ถังเดือนพคุณมาศนั้นประจำเดือนกุมภาพันธ์

โภคความว่าพระเจ้าแผ่นดินทรงอุปถัมภ์พระสงฆ์ โดยพระราชนาน
เข้าสารากษ์ไปแล้ว คือปัจจุบันเป็นปลาแห่งปสาปั่งและมันทุกเดือน พระ
สงฆ์บางองค์ที่ทรงสมณศักดิ์ ก็ได้เพิ่มเติมมากขึ้นของพระราชนานที่ถาว
มานแล้ว เป็นเงิน ๑๐ ร.ร.เยี่ยบ้าง และ ร.ร.เยี่ยม้าง ๒๐ ร.ร.เยี่ยม้าง โดย
ถ้าก็จะมีความสมควรจะได้

พิจารณาเกี่ยวกับการประพันธ์ภาษาในหนังสือ

ໃນເຕັມນີ້ຕຽມມາສ

ให้ถ้ามัวประสงค์อนุโมทนาแล้ว ด้วยอคิเรกท์ยุ่งๆไม่ ว่าไม่มี
แต่มัวเมื่อส่วนตัวอนุโมทนาจะช่วยออกพระนามมหาธาตุ ลงอนุโมทนา
ท่อน เช่นท่วงพระราชนงค์ ถ้าข้านำมาถอยก่ออุกามาเนะมือนกัน
เพราะให้เข้าใจกัน ถ้าไม่เช่นนั้น ก็ไม่เป็นการอนุโมทนา喻ว่า ใน

ເຖິງນັກຕະຫຼາມມາສີ ມີກູ້ໃຫຍ່ແລ້ວ ແຕ່ພຣະເຈົ້າແຜ່ນຄົນໄມ້ໄກເສັ້ນໄປທອດ
ພຣະກູ້ໃຫຍ່ຕາມວັດແລຍ ເປັນແກ່ມພຣະວາຊີກໍາຮັສໃຫ້ອຳນາຍືນໍາໄຕຮົວແລ
ເຄຣອງບວກຂາວຄວບຄາມຈຳນວນພຣະອາວາມຫລວງ ໄປຢັ້ງສາລາທີປະຈຸນສຸກນາ
ສວາ ແລ້ວອຳນາຍືຜູ້ຮັບສົງກົມໝາຍໄປຢັ້ງເຫົ້າອາວາສ່ອງຂະບົນໃນພຣະອາວາມ
ຫລວງທຸກ ທີ່ພຣະອາວາມ ໄທີ່ມາຮັບໄຕຮົວແລກເຄຣອງບວກຂາວໄປ ພຣະ
ເຕີວສມຜົກກີກ ເຫົ້າອາວາສກີໃຫ້ສາມແວຣແລກຕີບປິບໄປໜີໄຕຮົວແລກເຄຣອງ
ບວກຂາວສໍາຫຼວັກຂອງຕົນໄປຢັ້ງອາວາມແລ້ວ ອຳນາຍືຈຶ່ງສົ່ງໃຫ້ຮາມຍົງ
ຕາມໄປ ດວຍກູ້ໃຫຍ່ເປັນພາຫາພື້ນວ່າ ອີ່ມ ດົຈິນຖຸສູ່ສົ່ງສຸກສູ່ ແກ່
ໃນທ່າມກາລາງສົງໝໍອາວາມຄະຄນ ທຸກ ທີ່ພຣະອາວາມຄາມຈຳນວນວັດຫລວງ
ແຕ່ຮາມງົງກະທຳໄມ້ເໜີມອັນຂອງຫລວງ ດົກທອງນໍາໄຕຮົວແລກເຄຣອງບວກຂາວ
ໄປທອດກູ້ໃຫຍ່ຄາມອາວາມຄລັບຂໍຢ່າງທຳໃນກຽງສຍາມທຸກວັນນີ້ ໃນກົອນ
ມີຄົວມາສ ແລ້ວເຖິງປຸ່ສຍມາສ ເຖິງນາມມາສ ຜຄົມມາສ ແລ້ວເຖິງນ
ດາມໄມ້ໄກຕ່ວານວ່າ ກຽງບໍາເພື່ອພຣະວາຊີກຸດລອຍ່າງໄກຍ້າງ ໄກສົ່ງ
ແຕ່ວ່າກຽງບໍາເພື່ອເປັນກຽງເປັນກຽງ ແລ້ວໃນຖຸ້ທຸ້ນີ້ ລາຍງົມການ
ປະຈຸນກ່ອນພຣະເຕີຍທຣາຍ ແຕກີໄມ້ກອທວດ ມີກາລືອກທຳມາເຫັນສົມຄວາ
ແລ້ວແຕ້ກັນປະຈຸນກ່ອນ ແຕພຣະເຈົ້າແຜ່ນຄົນໄມ້ໄກເກີບຈຸ່ອງຄວຍ
ອັນ ໄກສົ່ງດັ່ງການປັບປຸງສົມຄວາ ທຳການນົບຍ້າງໄກຍ້າງ ພຣະສະໜູ້
ເກີບຈຸ່ອງກວຍດູງໄມ້

ໄກສົ່ງວ່າ ດັ່ງສົ່ງມາຊີດັ່ງມາພາດ ພຣະເຈົ້າແຜ່ນຄົນໄປກາ
ໄທປັບປຸງເມື່ອທຳມາປັນກີ ມີເຖິງນາແລ້ວບັນຫຼຸກຄວາມເຄຣອງໄກຍ້າມແກ່
TUDC 01/07/2564

ภิกษุสงฆ์ และพระสงฆ์คุหสัตว์รายวันเป็นอันมากก็ไปมาประชุมกันท้ายวัน
ในการปิดงานพิธีสงฆ์ราษฎร์เป็นการใหญ่ แต่พระสงฆ์ขออนุญาตณภาพเมื่อทาง
การณาไปนักวิมานคงไม่เพียง พระสงฆ์คุหสัตว์ชาวบ้านประชุมกันปิดงานพิธี
มีการจุดกฐินและพรม้ำท้ากันอยู่ในกรุงนี้

แต่ส่วนพระเจ้าแผ่นดินสวรรคุณนี้ ไม่มีการถวายเพียง พระราชนัดร์
และสำราญฯ แต่พระศพลงในห้อง แล้วก่อปรารถนาด้วยเชื้อปูนเชิง
พระศพบรรจุไว้ในนั้น ถ้าเป็นพระธรรมคุณเหยียดทั้งทั้งสอง พระเจ้าแผ่นดิน
ก็โปรดให้ทำบุญสักการะ แล้วผงอย่างเดียว ก็โปรดชั่นพระราชนัดร์
และพระราชนิศาสนพะชันนายุสังไม่ได้ผง พระเจ้าแผ่นดินโปรดให้ทำ
เมรุพระราชนานพลงท่าดินกลางมาด้วยม้าตามที่ผ่านมาด้วยกัน แก่ศพรายวัน
นั้นเผาโดยมาก แต่ทผงก็มี

การไถ่ตามไถ่ความเพียงนี้ เพราเวลากดามมันอยู่ เท่า
เวลากระดาษคน ควยเวลากระดาษวนมีก้า แลมผู้มาเยี่ยมเยียนเสีย

หนอนบับเพียงนี้